

**Dissertatio inauguralis de chylicatione, : quam divinâ annuente gratia, ...
In Regiâ Universitate Hafniensi ... / sub moderamine ... D. Oligeri Jacobaei
... subjicit Joh. Jac. Woyt ... Ad diem 22 Junii Anno 1697.**

Contributors

Jacobaeus, Oliger, 1650-1701.
Woyt, Johann Jacob, 1671-1709.

Publication/Creation

Hafniae, [Copenhagen] : Literis Regiae Majest. & Universit. Typogr. Johan.
Philip. Bockenhoffer, [1697]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/rk3szwuk>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DISSERTATIO INAUGURALIS

DE

CHYLIFICATIONE

Quam

Divinâ annuente gratia,
Consensu Ampliss: Facult: Medicæ,

In Regiâ Universitate Hafniensi

PRO GRADU DOCTORATUS

Summisq; in Medicina Honoribus ac Privilegiis
ritè & legitimè consequendis

sub Moderamine

VIRI Nobilissimi, Amplissimi, Consultissimiq;

D. OLIGERI JACOBÆI

S. R. M. in Supremo Justitiæ Tribunali & Consi-
torio Assessoris, Medicinæ & Philosophiæ Professoris

Regii, Patroni ac Promotoris ætatem

venerandi

publico placidoq; Eruditorum examini subjicit

JOH. JAC. WOYT

ELBINGA PRUSSUS.

Imprimatur,

E. BARTHOLIN.

Ad diem 22 Junii Anno 1697. loco horisq; solitis.

HAFNIÆ, Literis Regiæ Majest. & Universit. Typogr.
Johan. Philip. Bockenhoffer.

AUGUSTISSIMO
SERENISSIMO AC POTEN-
TISSIMO
PRINCIPI ET DO-
MINO

DN. FRIDERICO
TERTIO

MARCHIONI BRANDEN-
BURGENSI

S. R. J. ARCHICAMERARIO & ELE-
CTORI PRINCIPI

Magdenburgi, Prussiae, Juliae, Cliviae, Montium
Stetini, Pomeranorum, Cassubiorum, Vandalor-
um, in Silesia Crosnae & Carnoviae Duci,

Burggravio Norimbergensi, Principi Halber-
stadii, Mindae & Camini,

Comiti ab Hohenzollern, Marcae & Ravens-
bergae, Domino Ravensteinii & Terrarum Lawenburgi
& Bütovii &c. &c. &c.

PIO, JUSTO, FORTI, FELICI
PATRI PATRIAE

Principi & Domino meo Clementissimo Feli-
citem perpetuam

AUGU-

AUGUSTISSIME SERENISSIME AC
POTENTISSIME PRINCEPS ELECTOR
DOMINE CLEMENTISSIME.

Vando cum excelso SERENITATIS
VESTRÆ fastigio & dissertatiunculæ
hujus & autoris ejusdem conditionem
confero, non possum non timore ple-
nus ad pedes TANTÆ MAJESTATIS advolvi,
& insignis me audaciæ accusare, qui Magni illius
FRIDERICI BRANDENBURGICI
nomine juvenilium horum conatuum frontem
illustrare sustinuerim. Erigit autem ex adverso
summa illa & incredibilis, quam in tanto culmine
omnes Sceptro BRANDENBURGICO subjecti
humillimè admirantur, CLEMENTIA, & trepi-
dantem non spe tantum, sed & fiducia implet,
fore ut SERENITAS VESTRA, exiguum hoc pe-
toris devotissimi Specimen, fronte, quæ ILLI
propria est, excipiat. Equidem non contigit

mi-

mihi ea felicitas, ut sub Alis **AQUILÆ BRANDENBURGICÆ** nascerer: vindicavit tamen tibi hospitem jam dudum Alma, quæ ad Pregelam est Academia, quæ ex vicino solo adventantem benignissimè olim excepit, Medicæ artis rudimentis imbuit, reducemque ex aliis Academiis verè materno affectu amplectitur. Quo factò illa immortalẽ in Dominum suum ac **DEUM** Tutelarem Pietatem mihi ingeneravit, quam pagellis hisce probatum eo, neque unquam nisi cum anima deponam. **DEUM** interea supplex veneror, ut **SERENITATI VESTRÆ** vitam prolixam, imperium felix, Domum ad finem usque mundi florentem, & quæcunqve Christiani Principis vota esse possunt, cœlitus largiatur.

SERENISS. ET POTENTISS.
CELSITVD. VESTRÆ

humillimus Servus

JOH. JAC. WOYT.
Elbingensis.

CUM DEO.

Functiones Corporis nostri si oculis & Mentis & corporis perlustremus, non nisi harmoniam admodum concinnam inter eas deprehendimus, unde non artificii hujus structuram Opificis artificiosissimi satis mirari queamus. Firmiores nos reddet & magis in admirationem rapiet Chylificatio, seu assumptorum varii generis, si saporem, colorem, odorem spectemus in chylum laudabilem & candidissimum conversio; Colorum sane Varietas tanta est, quanta fere in universo orbe observatur, unicum artocreas moderna ratione paratum omnem fere colorem exhibet; Nec saporum minor esse solet confusio nam acria cum svavibus, dulcia cum acidis, salsa cum nauseosis acerbisq; commutantur quotidie, (cujus intimiorem tractationem loco Disputationis Inauguralis Tibi L. B. sistere animus est) Hæc autem antequam incipit suam satis testatur harmoniam, ubi primo assumpta si fuerint duriora dentibus masticari Salivâq; imbui, quæ fermentationis rudimenta habet inde per canalem œsophagum nempe ad officinam à natura destinatam Ventriculum puta demandari necessum habent, ubi reliquas patiantur alterationes. Totum autem chylicationis negotium sex punctis absolvi & sufficiens & commodum erit; horum primum dabit objectum s. Materiam (2) Officinam (3) Causam efficientem (4) Modum

A

dum (5) Tempus huic negotio destinatum & deniq; (6) Finem. Hæc ut feliciter cedant, faxit Numen Clementissimum, cujus tutelæ Me committo.

§. 1.

Ut ordinem modo promissum servem, primo se sistit Objectum, seu Materia chylicationi apta, quæ non nisi alimenta seu cibus potusq; sunt: Horum enim insignis est differentia, alia sunt evpepta, alia dispepta, item alia evchyma, alia minus talia seu quæ paucum & non laudabilem suppeditant chylum. Chylus proinde expectandus modo laudabilis, modo minus talis pro assumptorum conditione.

§. 2.

Monendum autem hic non omnia in chylum abire quæ in Ventriculum ingeruntur, assumuntur enim sæpe per errorem putamina nucum &c. neq; etiam Strutiocamelus ferrum aut pennata saburram lapillosq; in chylum convertunt pro nutrimento, sed assumunt potius ad promovendam reliquorum assumptorum digestionem. Nam hæc ipsa duriora non sunt alimenta sed peregrina, ideoq; etiam extra spheram chylicationis posita, perperam igitur solutio eorum à Spiritibus expectatur.

§. 3.

Partes omnes in toto corpore hærentes, si physiologicè consideremus, nullam aliam huic negotio convenientissimam inveniemus quam Ventriculum, qui insigni gaudet cavitate, situs hujus statim sub diaphragmate est inter hepar & lienem ita ut orificium superius, in dextrum, inferius in sinistrum inclinet latus, figuram sphericam oblongam refert, ita ut non incommodè cum tibia utriculari comparetur. Tunicis instructus est quatuor,

mem.

membranosa , carnea, nervosa & villosa. Vasa varia tam arteriosa quam venosa habet item lymphatica circa Ventriculum prodeuntia ut reliqua præteream, quæ ex Anatomicis peti possunt.

§. 4

His ritè perpensis satis apparet , nihil in toto nostro corpore officinam chylicationi æq; commodam præbere ac Ventriculum. Vox autem officinæ ideo arridet , quod Ventriculus se non organicè habeat in Nobis , ita ut quicquam aliud ad chylicationem conferat quam locum saltem , res exemplo fiet clarior , longe alia est ratio mallei tanquam organi , alia officinæ si respectum habeamus ad fabrum ; ita sane cum Ventriculo comparatum est , hic locum tantum concedit , unde non tam organi quam officinæ nomen mereri queat.

§. 5.

Antequam ad causam accedam , quæri posset an solus Ventriculus huic negotio sufficiat ? Plurimi ex Modernis hoc negant & reliqua quoq; intestina in consortium rapiunt. Argumentum quo suam firmari conantur opinionem partim à similitudine structuræ partim ab identitate lymphæ in intestinis æq; ac Ventriculo inventæ desumptum est , sed argumentum hoc admodum lubricum est , nam œsophogum & intestina reliqua si spectes , eandem ferè invenies Structuram , quod Anatomia confirmat , ergone & hæc præbent locum chylicationi , quod neutiquam concedendum , sufficit igitur solus Ventriculus qui pro officina satis commoda haberi queat.

§. 6.

Causam efficientem in chylicatione si quæramus , multiplicem atq; variam à Veteribus pariter ac Neotericis

audiemus. Veteres quod attinet, crediderunt hi per coctionem absolvi digestionem ope caloris nativi, ut his brevibus satisfaciam, nego calorem quare talem digerere, accedens enim est ex motu Spirituum in Ventriculo, per se itaque nil facit ad digestionem. Probant hoc pisces, ranæ, Serpentes, Viperæ &c. quorum corpora actu sunt frigidissima, & tamen digerunt non aliter ac reliqua animalia actu calidiora.

§. 7.

Jam accedunt Humoristæ, qui nescio qualem humorem fingunt tanquam chylicationis causam: Horum alii per modum fermenti acidi, alii per modum menstrui solventis humorem hunc se habere somniant. Fictitius quod sit humor satis testatur dissensus autorum, dum alii eum connatum, alii ex cibis potuque relictum, alii inspiratum ex liene, alii item acidum, alii salsum, alii insipidum &c. volunt.

§. 8.

His quoque jam respondendum erit, quod itaque fermentum acidum attinet, hoc neque nativum sed potius summè nocivum esse Infantes docent, si enim in horum Ventriculis acidum hæreret fermentum mox lac semper coagularet. Imo in Phthificis & Podagricis qui lacte præprimis caprino tam pro alimento quam medicamento utuntur, coagularetur ab acido fermento, unde sic argumentor: Quod coagulat lac in Ventriculo, illud summè nocivum est. Omne acidum coagulat lac. E. addo & hoc inutile est tale fermentum acidum, nam assumpta pingvia non attingit, sic nemo acidissimo Spirit. Vitriol. vel aquafort solvet aut extrahet pingvedinem, facilius autem per coctionem in aqua simplici extrahi potest pingvedo quam per fermentum

tum acidum. Væ igitur Vestphalis si lardo vescantur solutionem illam Ventriculi non admittente, Væ quoque infantibus qui lacte nutriuntur materno, nam & hoc coagularetur in caseum quam solvatur vel fermentetur. Non incommodè huc revocari potest elegans apud Diemerbrœck historia in Anat. lib. 1. cap. 7. p. m. 25. annotata; Testatur enim de se ipso, postquam cum Sociis in itinere jejunasset ad sesquidiem, se non amplius famem sensisse ad tertium usque diem, sed Corporis saltem debilitationem. Scire autem velim, quorsum tunc abierit fermentum acidum, quod si s. n. adfuisset summam potius contraxisset acrimoniam.

§. 9.

Inspiratio quoque imaginaria est, neque enim in liene secundum naturam est acidum, neque via è liene in Ventriculum est. Menstruum omnia solvens pari modo admitti non potest, quod si enim carnem, ossicula & quævis promiscuè solvit, eccur vero Ventriculum ipsum sinit intactum in defectu nutrimenti, ita enim de liqore alkahest fabulantur, eum quoque vas suum recipiens arrodere, si nihil habeat, in quod agere queat.

§. 10.

Quod si igitur non fermentum, neque menstruum omnia solvens admitti potest, alia erit investiganda causa, illaque connata vitalis, quæ exactè satisfacere queat huic negotio. Conceditur nimirum ab omnibus, nutritionem non nisi continuatam formationem Hominis esse, quæ antehæc in utero incebat. Posito hoc tanquam firmo, nihil sane impedit quo minus affirmem eundem illum Spiritum, qui Virtute plasticâ gaudet & qui primo fœtum format, ejus quoque partes postmodum nutrit, &

conservat , atq; omnia media subministrat , quæ ad nutritionem facere possunt , alimenta & appetere & digerere & assimilare in adultis , qui in embryone initium fecit omnium functionum animalium ; ex his satis liquet causam efficientem & veram chylicationis non nisi Spiritum nostrum vitalem esse. Verissimum enim est , omnia quæ Vires ac Spiritus restaurant , promovere chylicationis opus. In apepsia & Ventriculi imbecillitate quid convenientius est vino generosiori aut aromatibus , hincq; paratis cum Spirit. Vin. elixiriis , aq. Vit. Spirit. mastichin &c. Econtra & hoc verum est , omnia quæ Spiritus alterant aut dissipant chylicationem alterare & impedire. Prolixius hanc rem expedivit Celeberr. Rivinus Physiol. ac Botanic. P.P. in Acad. Lipsiens. Præceptor meus ad urnam venerandus , in Dissert. de acido Ventriculi fermento , quam L. B. adire queat.

§. II.

Modus chylicationis ut clarior fiat , illustrabo illum exemplo culinari vel chymico. Notum enim omnibus est , duriora & solida per coctionem eatenus emolliiri vel resolvi per digestionem , quatenus particulæ igneæ corpora permeantes commovent quicquid moveri poterit , ita enim aqvosum oleosum & quicquid fluorem admittit ex poris solidorum corporum expellitur. Quod vero durius est mollius evadit , dum se particulæ aqvosæ & fluidæ in poros ejus insinuant.

§. 12.

Ita non dissimili ratione Spiritus plusquam igneæ & summè activæ mobilesq; particulæ , dum in Ventriculi contenta penetrant , eaq; hinc inde movent commoventq; necessum est ut eadem spumescant emolliantur ac in liqua-
men

men ejusmodi chylosum abeant , itaq; ignis vitalis plus præstat , quam ullus alius quacunq; arte modificatus ; Igneos autem esse Spiritus si aliunde demonstrari non posset , satis ex hoc unico apparet quod ex Spiritus Vini vel frumenti copiosius hausti in ipso quoq; Ventriculo incendium patiatur , prout observationes id abundè testantur.

§. 13.

Tempus quod concernit Chylificationi destinatum , præcisè hoc determinari non potest ; siquidem insignitè variat , mox enim acceleratur mox iterum retardatur , hoc quidem (1) juxta dispositionem hominum & virium naturæ diversitatem (2) ratione assumtorum tam in quantitate quam qualitate consideratorum . In genere tamen notandum successivam non simultaneam esse , ita ut quanquam omnia simul quasi concoquantur in Ventriculo , alia tamen citius alia tardius in chylum convertuntur & in intestina derivantur.

§. 14.

Finis quem natura in hoc negotio intendit elaboratio chyli est seu chylus , cujus sapor , color , odor & consistencia examinari merentur , quanquam huc propriè non pertineat , cum chylus nondum purus & ab omni feculenta liberatus . Saporem chyli varium deprehendimus pro assumtorum varietate : Ponamus alium abuti falsis , alium dulcibus , acidis alium . putasne alium saporem quam qui assumpta redolet Te accepturum , probat hoc odor Judæorum qui cepis vescuntur , aliorumq; rusticorum , ut Vaccas taceam quæ si porris vescuntur lac & butyrum porraceum præbent . Firmum itaq; est , quis sapor ex assumtis prædominatur , eum chylum quoq; acquirere.

§. 15. Coa

§. 15.

Colorem lacteum chylo esse nemo ibi inficias, unde vasa etiam quæ chylum vehunt lactea dicuntur. Vasa hæc duplicia sunt vel primi generis aut inventionis, quorum Inventor Casp. Asellius, quæ chylum ab intestinis ad glandulas meseraicas & lumbares deferunt; vel secundi generis aut inventionis à Pecqveto inventa, quæ chylum per has glandulas secretum recipiunt & ad chyli receptaculum amandant. Sed redeamus ad colorem, dependet hic unicè ab unione particularum oleosarum seu pingvium cum aqvis; videre hoc est in emulsione ubi pingvia seu oleosa si cum aqvis uniantur, in colorem lacteum abeunt.

§. 16.

Consistentia deniq; chyli insigniter etiam variat, alia est in Ventriculo pulmenti nempe speciem ibi præse fert, quod ex vomitu patet; alia consistentia est si in vasis lacteis spectetur, notabiliorem ibi acquisivit fluorem maxime in vasis secundi generis, item receptaculo lumbari & ductu thoracico.

§. 17.

Habes itaq; L. B. de chylicatione conatus meos, quos vel in bonam partem accipere, vel omissa supplere, vel quæ minus palato tuo arrident emendare Tibi erit integrum. Deo autem Triuno sit pro concessis viribus,

Laus Honor; & Gloria in omnia seculorum secula.

FINIS.

